

1

עולה אשה ריח נחוח. היטב אמר בזה בס' מעשי ה' (מאמר ב' פ' כ"ז) מה שנאמר בקרבנות ריח ניחח לה', לא לספר מעלת הקרבנות בא כ"א מעשה האיש ומחשבותיו, כי המביא קרבן לא יחשוב שבקרבנו לבד נתכפר עונו, אבל יעלה בדעתו שקרבנו אינו כ"א ריח ניחח אל מה שהוא עתיד לעשות, ואם איננו מתקן מעשיו נאמר עליו: למה לי רוב זבחיכם, והושאל אליו ית' לשון ריח ניחח, כי כאשר הריח הטוב הבא מרחוק עד על הדבר בעצמו היותו טוב, כמו כן יהיה הקרבן לפני ה' כמבשר על המעשים הטובים שעתידי המקריב לעשות מכאן והלאה, ונקרא ריח כי על כל דבר נרגש אל המרגיש טרם בוא אליו יושאל לו בלשוניו לשון ריח כבאיוב מרחוק יריח מלחמה שפי' ירגיש, ואמר א"כ כל המביא קרבן יתן דעתו לעשות תשובה ולהתקרב אליו ית' עד שמקרבן זה יריח ה' מעשיו הטובים שיעשה מהיום, עכ"ד. ולתת תכלין לדבריו הנעימים יש לי לבאר שאר תיבות המאמר ג"כ על כוונה זו, והוא, עולה, להתעלות ולהתרומם במעלה ובחשיבות המעשים והמדות, הפך הירידה למדרגה התחתונה במעשים ומדות הפחתיות ובזויות (ערהאבען זיין) כענין ואת עלית על כולנה, כי המעשים הטובים הם נעלים ומרומם לחשיבותם:

אשה, להשאר אמיץ וחזק על משמרת עבודת ה' (שטאנדהאפט, אויסדויערנד, אונפערענדערליך אים ענטשלוס דער גוטען טהאטען) מענין זכרו זאת והתאוששו (ישעיה מ"ו) דתרגומו ואתקפו, והוא ההתחזקות בדעות ישרות ובמעשים נכונים לבלי השתנות אל הפוכם בכל המון התאוות הזמניות המתרגשות לבא אל תוך חדרי לב האדם:

ריח ניחוח, שירצו לה' מעשיו הטובים ודרכיו הישרים אשר יבחר לעשות מהיום והלאה, כי המע"ט מכונים בשם ריח,

אמת ליעקב פרשת ויקרא

2

(10) והביא את אשמו לה'.

כתב הרמב"ן וז"ל: וטעם אשם תלוי מפני שבעליו סבור שאין עליו עונש כי לא נודע שחטא מפני זה החמיר עליו הכתוב בספקו יותר מודאי והצריכו איל בכסף שקלים ואלו נודע חטאו היה מביא חטאת בת דנקא וכו'. עיין ברמ"א [או"ח סי' תר"ג ס"א] שפסק לפ"ז ובזה"ל: וספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאית כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת, עכ"ל, וציין שם בד"מ לרבינו יונה, וכן מפורש הדבר ברמב"ן כאן.

מאמר ד"ר

3

"ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר"

(ויקרא א' א')

"ויקרא אל משה" - לכל דברים ולכל אמירות ולכל נזוים קדמה קריאה, לשון חבה (יומא ד' ויקרא רבה), לשון שמללכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו') ויקרא זה אל זה. אגל לנביאי האומות עכו"ם נגלה עליהן כלשון ערלי ועומאה, שנאמר (כמדבר כ"ג) ויקר ח-לבים אל כלפס' " (רש"י שם).

"פירוש, מה שקראו ולא דיבר עמו פתאום, היינו דלכל הדברות היתה קריאה קודם שדיבר עמו, והיה קורא לו 'משה משה' (שמות ג', ד') ודיבר עמו" (גור אריה שם).

"שפת אמת" (ויקרא שמיני שנת תרמ"ז):

"קריאה הוא - דבקות בשורש, כמו שכתוב ויקרא אל משה" - לשון חיבה. וכן בכל מעשה בראשית, כמ"ש ויקרא וכו' לאור יום וכו', היינו דבקות כל דבר בשורשו. ובענין זה קרא האדם שמות וכו'".

אומנם לאמיתו של דבר, הקב"ה קורא לכל אדם ואדם למלא את יעוד חייו, כמ"ש (משלי א' כ'): "תקמות בחוץ תרנה ברחבות תתן קולה. בראש המיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמניתך תאמר". הקב"ה עומד וקורא לכל אדם, בכל מצב שהוא נתון בו - להדבק בשורשו, ולעשות מצוות ה'.

על האדם לשמוע את אותה קריאה, ובטרם בואו לעשות מצוה עליו לעצור, להתאחד עם תוכנו ושורשו הרוחני, ולעשות את המצוה מתוך רצון, שמחה ודבקות ביעודו ותכליתו'.

ידוע הדבר ומפורסם בטבע העולם, שאם אדם נמצא במצב של שינה עמוקה, פעמים שלא יתעורר, על אף הקולות והקריאות שקוראים לעברו - עד שקוראים בשמו, או אז הוא מתעורר. כל הדיבורים הרמים אינם מעירים אותו - עד שהוא נקרא בשמו, גם בלחשה!

סיבת הדבר היא, שכאמור, שמו של האדם מורה על מהותו ושורשו. על אותה בחינה עצמית לא חלה שינה ותרדמה. ובכן, כאשר פונים אל אותה נקודה, הרי היא מתגלית ויוצאת אל הפועל, אפילו כשהאדם העוטר את אותה נקודה פנימית שרוי בשינה עמוקה.

כאמור, אותה בחינה הנקראת 'שם', המעוררת את האדם, מורה על ה'אני' שלו ותוכנו הרוחני. כאשר אדם נמצא במצב של ערנות רוחנית, הרי הוא פועל תמיד להוציא את ה'אני' שלו - אל פועל המעשה. אך פעמים שהאדם "נרדם" ושוקע עמוק בתוך מערכת הבלי העולם הזה, שוכח את שמו ושורשו, ופוסק להוציא את בחינת ה'אני' אל הפועל.

גם במצב כזה - כשנקודת ה'אני' נמצאת בתוך תרדמה עמוקה - הקב"ה קורא אל האדם, כדרך הכתוב (שיר השירים ה' ב') "אֲנִי יְשָׁנָה וְלִבִּי עַר קוֹל דוֹדִי דוֹפֵק פֶּתַח לִי אֲחֹתִי רְעִיטִי יוֹנְתִי תַמְתִּי שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טַל קַנְצוֹתֵי רְסִיסֵי לִילָה". פסוק זה מבטא את קריאת החיבה של הקב"ה לאדם שנמצא במצב של תרדמה רוחנית. גם במצב זה הקב"ה פונה אליו ומשתדל לעוררו - "פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי!"

כאמור, ספר תורת כהנים פותח בפסוק "ויקרא אל משה", ומכאן שמו - ספר 'ויקרא' - על שם אותה קריאה של חיבה. והנה מכיון שכידוע, אין דברים גדולים נופלים במקרה (מהר"ל), על כן בודאי קיים קשר בין תוכנו הכללי של ספר תורת כהנים - ענין הקרבנות והקרבן - למלה הראשונה שבו הוא נפתח - "ויקרא". כדי להבין את הקשר, עלינו להתבונן במשמעות ענין הקרבנות באופן כללי.

יסוד הדבר מבואר בדברי המהר"ל (ספר גבורות השם - פרק ח'):

"[במדרש נאמר שאברהם שאל את הקב"ה באיזו זכות הוא ירש את הארץ] אמר לו: בזכות **כפרות** שאני נותן לך לבניך. ויאמר אליו: קחה לי עגלה משולשת וגו', הראה לו ג' מיני פרים וג' מיני שעירים וג' מיני אילים... ויקח לו את כל אלה...

"ונראה, כי פירוש 'במה אדע כי אירשנה', כלומר, שתהיה הארץ לי לירושה לאחוזת עולם... שהיה ירא **שמה יעבור זרעו חס ושלוש מן העולם** לגמרי ואז תבטל הירושה לגמרי, ולפיכך השיב לו **בזכות הקרבנות**.

"וביאור ענין זה כאשר תעמיק ותבין התשובה אשר השיב לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, כי ישראל יש להם מעלה מיוחדת, כי ישראל מעלתם שהם נבדלים מן הפחיתות לגמרי, והחטא שמקבלים אין זה רק **מקרה**, ודבר שהוא מקרה בלבד **אפשר הסתלקות**. ולפיכך, אין ראוי להעביר ישראל בשביל החטא **כיון שבעצם הם טהורים ואין החטא להם בעצם** והוא דבר מקרה ואין דבר שהוא במקרה מבטל עצם ישראל... ובשביל כך יתקיימו ואין העברה להם מן העולם כמו שיש לאומות, שאם היה החטא לישראל בעצם לא היה כפרה להם על ידי קרבן, אך בשביל שהחטא בישראל ענין מקרה כמו שהתבאר, **לכך יש להם קרבנות**".

הרי גילה לנו המהר"ל, שהקרבנות והכפרה הטמונה בהבאתן מורות על אותה בחינה של "אני ישנה ולבי ער" - היהודי יכול להביא קרבן על חטאו ויתכפר לו, כיון ששורשו תמיד נשאר ער ודבק בקב"ה, ועל ידי הקרבן האדם מתנתק מהבלי העולם ומתעורר מתרדמתו בבחינת "אני ישנה", וחוזר להתאחד עם שורשו ותוכנו האמיתי, בבחינת "לבי ער".

על פי דרכנו, מאיר לנו השם שנקבע לספר הקרבנות - ספר ויקרא. שם זה נלקח מהפסוק המתאר את הקריאה למשה רבינו - "משה משה", קריאה של חיבה המורה על התאחדות האדם עם שורשו ומהותו.

וכאמור, בכוח אותה קריאה לעורר את ה'אני' של כל אדם מהשינה העמוקה ביותר - אשר זהו, כאמור, תוכנו העמוק של ענין הקרבנות.

